Gruppe 14 IN1020

Spørsmål fra forrige time

Hva er vanskelighetsgraden på eksamen siden det ikke er hjelpemidler? - Lettere enn tidligere, men kan oppleves som vanskeligere da man ikke har oppslagsverk. Mer “pugging”, men mindre “kompliserte” oppgaver. Eks: Hva står KIT for

Hva slags eksamensform er det? - Multiple choice oppgaver hvor dere skal skrive et svar (tall eller tekst) og noen oppgaver hvor dere skal flytte på bokser. (Dere får mer informasjon da det nærmer seg)

Hvis man har valgt en gruppe i universet kan man bytte? - Ja, det skal være mulig å endre grupper. Ta kontakt med Omid, så skal han se hva han får til (omidmi@ifi.uio.no)

Når kommer første oblig? - Den blir lagt ut enten onsdag eller torsdag denne uka

Repetisjon av KIT

Konfidensialitet, Integritet og Tilgjengelighet

K: begrense tilgang til informasjon, kun de som skal ha tilgang har tilgang

- Eks. Et dokument låses med passord slik at uvedkommende ikke kan åpne det

I: sikre at informasjon bevares i sin helhet, den skal ikke endres eller slettes med mindre det er tiltenkt

- Eks. Loggføring: Oppslag og endringer i pasientjournaler logges for å oppdage misbruk.

T: informasjon skal være tilgjengelig da den skal være tilgjengelig

- Eks. Backup-servere som sørger for at en nettside ikke går ned ved en feil

Autentisering

Handler om å **bekrefte identitet**:

Hvem er du?

Autorisering

Handler om **rettigheter**:

Hva får du lov til å gjøre?

Kan du være autentisert uten å være autorisert?

Tilgangskontroll = autentisering + autorisasjon

Tilgangskontroll

Sikkerhetsmekanisme som bidrar til at brukere/enheter kun får tilgang til ressurser de skal ha tilgang til

Brukes til å beskytte data, systemer og nettverk mot uautorisert tilgang

Eks. BankID for å se kontonummer og overføre penger, adgangskort for å slippe inn i bygninger/rom

Tilgangskontroll - Eksamensoppgave

Hva er de grunnleggende elementene i et system for tilgangskontroll? Velg ett alternativ

1. Brukeridentitet og autentisering
2. Passord, tilgang og kryptografi
3. Flerfaktor-autentisering
4. Autentisering og autorisasjon

Nettverk

Nettverk

“To eller flere enheter som er koblet sammen og utveksler informasjon”

Postsystemet = *Nettverk*

- Datamaskin = Hus
- Nettverket = Veiene
- Pakker = Informasjon

Kommunikasjonsformer

🔌 Linjesvitsjing (circuit switching) VS 📦 Pakkesvitsjing (packet switching)

Kommunikasjonsformer

🔌 Linjesvitsjing (circuit switching)

- Også kalt circuit switching.
- Når to enheter skal snakke sammen, settes det opp en dedikert linje som kun de bruker under hele kommunikasjonen.
- Ressursen er låst, selv om den ikke er i bruk.

📦 Pakkesvitsjing (packet switching)

- Data deles opp i små pakker.
- Hver pakke sendes uavhengig gjennom nettverket.
- Pakkene kan ta forskjellige ruter til mottakeren.
- Hos mottaker settes de sammen igjen til riktig rekkefølge.

Linjeswitchet nettverk - Eksamensoppgave

Hva er sant for et linjeswitchet nettverk? Velg ett eller flere alternativer

1. Det settes opp en dedikert forbindelse mellom sender og mottaker.
2. Forskjellige pakker kan ta forskjellige stier fra avsender til mottaker.
3. Data for sending deles opp i mindre deler som sendes uavhengig på nettet.
4. Det må alltid reserveres kapasitet langs hele stien.

Nettverkskomponenter

- Tjenere

- Klienter

- Switcher

- Routere

Analogi for et nettverk med komponenter

Ruter = Postterminal 📮

Bestemmer hvilken by eller postkontor pakken skal sendes videre til.

Switch = Postmann 👨🏻

Leverer posten til riktig hus i nabolaget/bydelen.

Klient = Huset ditt🏠

Her bor mottakeren som bestiller og mottar pakken.

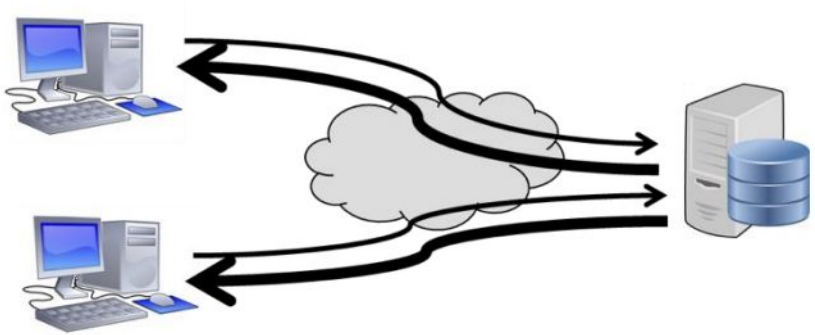
Tjener = Temu (lager/butikk)🏪

Sender ut pakken når du bestiller en vare.

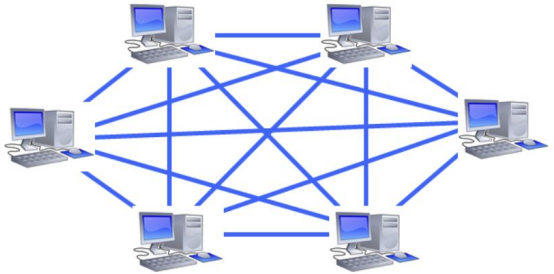
Hvorfor trenger vi rutere i tillegg til switcher i et nettverk?

Aksessmodeller

Klient - Tjener

Peer 2 Peer

Aksessmodeller

Klient - Tjener

Du bestiller en pakke fra en **butikk (tjener)**, og de leverer den til **deg (klient)**.

👉 All handel skjer via butikken, ikke direkte med andre kunder.

Peer 2 Peer

Naboene kan både sende og motta direkte. Kanskje du låner en drill hos én nabo og gir bort en bok til en annen.

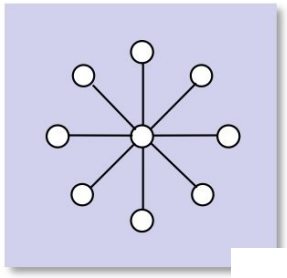
👉 Alle kan både gi og få, uten butikk i midten.

Klient-tjener

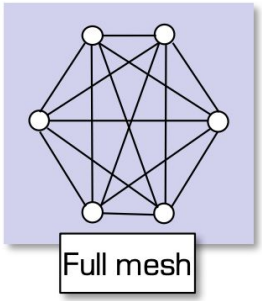
Hva kjennetegner aksessmodellen klient-tjener? Velg ett eller flere alternativer

1. Nodene kan være både klient og tjener samtidig.
2. Mange uavhengige noder samarbeider om å tilby en tjeneste.
3. En klient initierer utvekslingen ved å koble til en tjener og spørre om å få utført en tjeneste.
4. En tjener lytter etter henvendelser og leverer tjenester på forespørsel.
5. Det finnes ingen sentralisert kontroll over tjenesten.

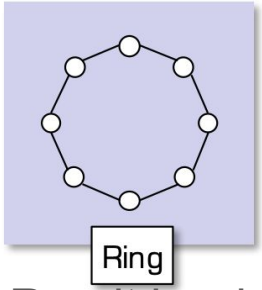
Nettverkstopoliger

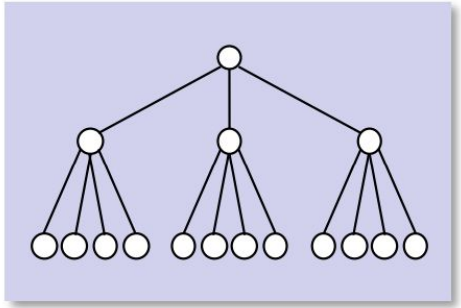
Flyplass

Vennegjeng med telefon

Rundt bord

Slektstre